

Заокружување на првите обиди

● КОН ИЗЛОЖБИТЕ НА СТАНКО ПАВЛЕСКИ И ЈОВАН ШУМКОВСКИ ВО ДОМОТ НА МЛАДИТЕ „25 МАЈ“ ВО СКОПЈЕ

Станко Павлески и Јован Шумковски, дипломирани на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, имаат веќе излагано самостојно и на неколку групни изложби ликовни колоници итн. Затоа, нивните самостојни изложби треба да се гледаат како заокружување на првите творечки настојувања. И може веднаш да се додаде тие се најавуваат како та лентирани творци, чиј сензибилитет е близок на некои појави во денешната уметност. Секој од нив, впрочем, понуди стилски заокружен избор на дела што оди во прилог на таквото мислење. Исто така, на различен начин, тие ги афирмираат вредностите на автономната пластична структура.

Станко Павлески (1959) соадава скулптура конструирана од елементи на железен лим во кои нема никакви траги на предметното. Тоа се творби составени од кубични блокови или линеарно закривени форми кои геометриски строго и како динамични арабески го вклучуваат скулпторски артикулираниот простор. Архитектурално градените апстрактни ставови се поставуваат строго релјефно и во слободен простор, а некаде конвергираат околу стожерна форма — столб и слично. Овие „примарни структури“ не го освојуваат експанзивно просторот туку во одмерени затворени ритми, контролирано. Павлески во изложените дела ни открива уште еден афинитет: по вршината на ликовно разновидно ја обработува, а визуелните ефекти некаде се дополнуваат со „ликутурални“ интервенции врз формата или мали зарези на формата. Тоа им дава извесна мекост на (нео)минималистички замислени

те творби на Павлески, во кои рамноправно се соединуваат пластичната и визуелна компонента.

Павлески умеа да истражува и да размислува низ креирање елементарни пластични состави кои се најавуваат како своевидно продолжување на овој вид скулптура кај нас чии репрезентативни примери ги бележиме од крајот на шеесеттите години. Покрај тоа, овој млад творец работи во време на обновен интерес за геометриско градење на делото што дојде како реакција на еуфоричната „нова слика“ во овие 80-ти години.

Јован Шумковски (1962) е сликар кој примарно значење и дава на бојата. На овој заокружен циклус му предходеа творби (масла, акварели, пастели) во кои беше спроведуван процес на интензивно редуцирање на визуелниот податок, што го доведе до транспонирање на предметот во осамостоена апстрактна пластична структура. Несопирливиот пик

турален хедонизам, изразен во скала на топли тонови и еуфорични колористични состави, мораше да најде своја „конструктивна“ корекција. Имено, спроведуваа делкатно линеарно „фациетирање“ на колористични одредените по вршини, нагласувајќи ги испрекршените планови на сликата. Според начинот на кој ги организира овие линеарни светлосни зраци“ сликите на Шумковски се сродни на еден вид кубо-футуристички манир, односно најмногу на „рејонистичкото“ сликарство од втората деценија на овој век. Обновувањето на историски одреден стилски образец со современ сензибилитет кој подразбира извесна „фрагментарност“ на уметничката визија, приближена структура и затворен простор го определуваат сликарството на Шумковски во еден дел на актуелните уметнички струења кај нас. Својата вивање на експресивност и исто можност тој ја пронаоѓа во ратака лична интервенција на колористичкиот лиризам.

26.XII.1984 - Нова Лексиконска